

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce: *Proces demokratizace Afriky na příkladu Botswany a Nigérie* (Ústav politologie, FF UK, 2010, stran 56).

Autor: Tereza Kolářová

Autor posudku: Radek Buben (ÚPOL UK FF)

Bakalářská práce T. Kolářové je dosti odvážným počinem. V České republice je afrikanistika prakticky v troskách a už jenom z tohoto důvodu v našich knihovnách nejsou studie o současných politických problémech daného kontinentu příliš zastoupeny, jelikož není nikdo, kdo by je z grantů kupoval. Student tak čelí problému opravdového nedostatku zdrojů a musí doufat v dostupné zdroje elektronické. T. Kolářová se však do studia subsaharské Afriky přesto pustila a rozhodla se podívat na problémy demokratizace dvou bývalých britských kolonií, Botswany a Nigérie, a na základě kombinace teoretických přístupů a studia vývoje zmíněných zemí se pokouší ukázat, proč demokracie v Botswaně v zásadě uspěla, zatímco v Nigérii stále naráží na řadu problémů.

Kolářová vychází z řady prací věnujících se obecným problémům ustavení demokracie (pracuje s Dahlem, Huntingtonem, Rustowem či Lipsetem). V případě zdrojů k historickému vývoji obou států je to již horší s jejich dostupností, avšak ani tento fakt nijak neospravedlňuje skutečnost, že bezmála hlavním pramenem je autorce Lacinova kolektivní monografie (Kolářová ji nepřesně označuje za sborník) *Dějiny Afriky* z roku 1987. Syntézy afrického vývoje, z cambridgské řady, nemluvě o jiných, jsou přitom v Národní knihovně dostupné. Na druhou stranu, autorka je v případě Laciny schopna oddělit dobově podmíněné teze od kvalitních a „autentických“ částí zmíněné práce a nepřebírá doslovně řadu pasáží, které ani jejich autoři nemysleli vážně.

Tereza Kolářová rozdělila text do dvou částí, teoretické a té, věnované vývoji Nigérie a Botswany na cestě k demokracii, přičemž tento druhý oddíl poněkud nešťastně nazvala „Praktická část“. Část teoretická čtenáře seznamuje se základními přístupy ke studiu demokracie a demokratizace či autoritářských režimů. Ne zcela pochopitelné je v tomto případě fakt, že autorka volně zaměňuje termíny „autoritativní“ a „autoritářský“ jako by tyto byly synonymy a ještě se zde odkazuje na Jiřího Kunce. Navíc, Kunc svou práci o demokratizaci nepsal s B. Říčovou, jak T. Kolářová mylně uvádí, ale s V. Dvořákovou. A dle nich citovaný autor Marlino není Marlino, ale Leonardo Morlino. Jinak ale přehled teorií ukazuje, že se Kolářová v problematice dobře orientuje, „má načteno“ a je schopna tuto část propojit s částí empirickou. Specifickou pozornost věnuje typologii afrických nedemocracií z pera N. Chazana, kdy již odkazuje země, které sama studuje.

V přechodu ke konkrétní africké problematice autorce, která opravdu nemá možnost práci konzultovat se specialisty na studovaný region, odpustíme příliš ploché a teoreticky nezakotvené expoé o africkém nacionalismu.

S ohledem na obtíže, jež při studiu materiálu ke zvolené problematice musela T. Kolářová zvládat, je pak dobrá právě ona část, v níž již specificky rozebírá zvolené případy. Kolářová ukazuje, že hlavně nerostné bohatství mělo pro obě země zcela jiný politický dopad. Je více než škoda, že v této části více a důkladněji nepracuje s dostupnou studií T. Dunninga, ale budiž. Další ze zkoumaných faktorů je etnická struktura, zařazená ne zcela šťastně do oddílu občanská společnost. Při hodnocení divergentního vývoje v obou státech pak samozřejmě zmiňuje i koloniální dědictví.

T. Kolářová má velmi dobrou schopnost identifikovat faktory, jež mohou být pro demokracii a demokratizaci v Africe relevantní. Od velikosti státu, počtu obyvatel na něm po etnickou strukturu. Z její práce je vidět velký zájem o věc podložený relativně velkým počtem prostudovaných textů.

Stylistika a jazykové zpracování však rozhodně nejsou nejsilnější stránkou odevzdaného textu. Uvedme pouze namátkově drobně úsměvné obraty typu „do Biafry byla vyslána vojenská armáda“ (s. 31) nebo, že „občanská válka byla potlačena v roce..“. To, že „orientace...přinesl“ (s. 32), také není zcela v pořádku, stejně jako „koloniální nadvláda, jenž...převzala“ (s. 17)

Odevzdaná práce je zjevně začátkem autorčina zájmu o africkou politiku a je v ní vidět solidní a nadějný potenciál. Text by si však zasloužil lepší strukturu, stylistiku a širší základnu prostudované literatury. Na druhou stranu, Kolářová bezesporu umí kombinovat teoretické přístupy s konkrétním empirickým materiálem a chápe řadu strukturálních problémů, komplikujících proces demokratizace.

Doporučuji k obhajobě s hodnocením **velmi dobře**.

Radek Buben